

ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ТЕОРІЯ, МЕХАНІЗМИ ТА ПРАКТИКА ГОСПОДАРЮВАННЯ

О.В. Березін, доктор економічних наук, професор

Інвестиції, інвестиційна політика є важливим чинником стабілізації національної економіки та її важливої сфери – туризму. Законом України «Про інвестиційну діяльність» інвестиції визначаються як усі види майнових та інтелектуальних цінностей що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої створюється прибуток (дохід) чи досягається соціальний ефект. Зауважимо, що соціальний ефект полягає не лише у фінансуванні соціальних програм, а й у покращенні умов праці працівників рекреаційного підприємства, розвитку інфраструктури рекреаційного регіону.

У Податковому кодексі України заходимо тлумачення інвестиції як господарської операції, що передбачає придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав та цінних паперів в обмін на кошти чи майно.

Рекреаційні підприємства України залучають як внутрішні (національні), так і зовнішні інвестиції. Досвід країн світу переконує про наявність як позитивних, так і негативних аспектів щодо залучення та функціонування іноземного капіталу.

До позитивних аспектів нами віднесено: забезпечення підтримки платіжного балансу; зростання обсягів капіталовкладень; скорочення термінів нагромадження капіталовкладень; забезпечення інноваційної перебудови рекреаційних підприємств; мотивація щодо збільшення експорту рекреаційних послуг; зменшення імпорту таких послуг; стимулювання туристичних потоків; забезпечення високого рівня зайнятості у регіоні; фінансування підвищення кваліфікації працівників рекреаційних підприємств тощо.

Серед негативних аспектів вбачаємо трансферт за межі держави частини прибутку від рекреаційної діяльності; створення додаткової конкуренції на ринку українських рекреаційних підприємств; жорстка експлуатація рекреаційних ресурсів регіону; зростання залежності рекреаційного регіону від іноземного капіталу тощо.

Інтереси економічної безпеки України, запобігання небажаним

наслідкам зовнішнього інвестування зумовлюють необхідність перегляду існуючих доктрин, концепцій, стратегій та програм у контексті присутності держави на міжнародних ринках капіталу як вагової складової зовнішньоекономічної політики країни.

Досвід країн світу переконує, що найактивніше зовнішні інвестиції надходять не туди, де бракує капіталу, а туди, де капіталовкладення здійснюються інтенсивно, що сприяє динамічному зростанню економіки. Зовнішні інвестори, зазвичай, переслідують мету щодо освоєння ринків рекреаційних послуг у тому регіоні, де вони розміщують прямі інвестиції, а не у наданні послуг з нижчими витратами та за нижчими цінами порівняно зі своєю державою.

Більшість дослідників вважає, що зовнішні інвестиції формують лише незначну частину сукупних капітальних вкладень у національну економіку; діють вони лише після активізації національного капіталу, отже, виконують для України лише допоміжну роль щодо структурних зрушень у національній економіці.

Досвід низки українських рекреаційних підприємств свідчить про те, що залучення зовнішніх інвестицій, що спрямовуються на їх розвиток, має ґрунтуватися на селективному підході. Варто підкреслити, що пріоритети вибору інвестиційних проєктів за участю зовнішніх інвесторів мають відповідати довготривалим стратегіям розвитку економіки регіонів, де розміщуються рекреаційні підприємства.

В економічній літературі інвестиційний процес розглядається, у першу чергу, як економічна категорія, але завжди наголошується на його взаємозв'язку з технологічними, екологічними, соціальними та низкою інших аспектів його реалізації.

Таким чином, інвестиційний процес варто розглядати як своєрідний об'єкт економічного регулювання на усіх рівнях економічних систем. У розвитку господарської діяльності рекреаційних підприємств інвестиційні ресурси виконують такі функції:

- забезпечують зростання ефективності функціонування рекреаційних підприємств, якісне оновлення їх основних засобів;
- є підґрунтям прогресивних структурних перетворень у суспільному виробництві;
- сприяють реалізації досягнень науково-технічного прогресу, що забезпечує зростання ефективності надання рекреаційних послуг.